

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

6 noiembrie 2012*

„Recurs — Concentrări între întreprinderi pe piața de editare de cărți — Regulamentul (CEE) nr. 4064/89 — Schemă de transferuri — Motive inoperante”

În cauza C-551/10 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 24 noiembrie 2010,

Éditions Odile Jacob SAS, cu sediul în Paris (Franța), reprezentată de O. Fréget, de M. Struys, de M. Potel și de L. Eskenazi, avocats,

recurentă,

celelalte părți din procedură fiind:

Comisia Europeană, reprezentată de A. Bouquet, de O. Beynet și de S. Noë, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

pârâtă în primă instanță,

Lagardère SCA, cu sediul în Paris, reprezentată de A. Winckler, de F. de Bure și de J.-B. Pinçon, avocats,

intervenientă în primă instanță,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnul K. Lenaerts, vicepreședinte, domnul A. Tizzano, doamna R. Silva de Lapuerta, domnul A. Rosas, doamna M. Berger și domnul E. Jarașiūnas, președinți de cameră, domni E. Juhász (raportor) și J.-C. Bonichot, doamna A. Prechal și domnul C. G. Fernlund, judecători,

avocat general: domnul J. Mazák,

grefier: doamna R. Șereș, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 13 decembrie 2011,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 6 martie 2012,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: franceza.

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, Éditions Odile Jacob SAS (denumită în continuare „Odile Jacob”) solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 13 septembrie 2010, Éditions Jacob/Comisia (T-279/04, denumită în continuare „hotărârea atacată”), prin care s-a respins acțiunea sa având ca obiect anularea Deciziei 2004/422/CE a Comisiei din 7 ianuarie 2004 prin care o operațiune de concentrare a fost declarată compatibilă cu piața comună și cu funcționarea Acordului privind Spațiul Economic European (cazul COMP/M.2978 – Lagardère/Natexis/VUP), publicată în rezumat în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* din 28 aprilie 2004 (JO L 125, p. 54, denumită în continuare „decizia în litigiu”).
- 2 Prin decizia în litigiu, Comisia Comunităților Europene a autorizat achiziționarea de către Lagardère SCA (denumită în continuare „Lagardère”), prin intermediul Natexis Banques Populaires SA (denumită în continuare „NBP”) și a filialelor sale, Segex SARL (denumită în continuare „Segex”), Ecrinvest 4 SA (denumită în continuare „Ecrinvest 4”) și Investima 10 SAS (denumită în continuare „Investima 10”), de active de editare Vivendi Universal Publishing SA (denumită în continuare „VUP”), sub rezerva respectării în întregime de către Lagardère a angajamentelor asumate, astfel cum sunt reproduse în anexa II la această decizie.
- 3 Prezenta cauză se înscrie într-o serie de acțiuni formulate de diverși actori ai vânzării activelor de editare deținute în Europa de VUP, care au fost cesionate către Lagardère și Wendel Investissement SA (denumită în continuare „Wendel Investissement”), printre care cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 28 iunie 2012, Comisia/Éditions Odile Jacob (C-404/10 P), privind accesul la documente în cursul procedurii de control al operațiunilor de concentrare în discuție, precum și cauzele privind aprobarea societății Wendel Investissement în calitate de cumpărător al unei părți din activele cesionate în care s-a pronunțat Hotărârea din 6 noiembrie 2012, Comisia și Lagardère/Éditions Odile Jacob (C-553/10 P și C-554/10 P).

Cadrul juridic

- 4 Articolul 2 din Regulamentul (CEE) nr. 4064/89 al Consiliului din 21 decembrie 1989 privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi (JO L 395, p. 1, rectificare în JO 1990, L 257, p. 13), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1310/97 al Consiliului din 30 iunie 1997 (JO L 180, p. 1, rectificare în JO 1998, L 40, p. 17, denumit în continuare „Regulamentul nr. 4064/89”), intitulat „Evaluarea concentrărilor”, prevede:

„(1) Concentrările care intră în sfera de aplicare a prezentului regulament sunt evaluate în conformitate cu următoarele dispoziții, pentru a se stabili dacă sunt sau nu sunt compatibile cu piața comună.

La efectuarea acestei evaluări, Comisia ia în considerare:

- (a) nevoia menținerii și dezvoltării unei concurențe efective pe piața comună având în vedere, printre altele, structura tuturor piețelor vizate și concurența actuală sau potențială din partea întreprinderilor aflate pe teritoriul sau în afara Comunității;
- (b) poziția pe piață a întreprinderilor implicate și puterea lor economică și financiară, alternativele disponibile furnizorilor și utilizatorilor, accesul acestora la surse de aprovizionare sau piețe și orice alte bariere legale sau de altă natură la intrarea pe piață, tendințele ofertei și cererii pentru bunurile și serviciile relevante, interesele consumatorilor intermediari și finali și evoluția progresului tehnic și economic, cu condiția ca acesta să fie în beneficiul consumatorului și să nu reprezinte un obstacol în calea concurenței.

(2) O concentrare care nu creează sau nu consolidează o poziție dominantă având drept consecință ridicarea unor obstacole semnificative în calea concurenței efective pe piața internă sau pe o parte semnificativă a acesteia este declarată compatibilă cu piața comună.

(3) O concentrare care creează sau consolidează o poziție dominantă având drept consecință ridicarea unor obstacole semnificative în calea concurenței efective pe piața internă sau pe o parte semnificativă a acesteia este declarată incompatibilă cu piața comună.

[...]” [traducere neoficială]

5 Articolul 3 din Regulamentul nr. 4064/89, intitulat „Definiția concentrării”, prevede:

„(1) O concentrare se realizează:

(a) când două sau mai multe întreprinderi independente anterior fuzionează

sau

(b) când:

— una sau mai multe persoane care controlează deja cel puțin o întreprindere

sau

— una sau mai multe întreprinderi

preiau, fie prin achiziționarea de valori mobiliare sau de active, fie prin contract sau prin orice alte mijloace, controlul direct sau indirect asupra uneia sau mai multor întreprinderi sau părți ale acestora.

[...]

(3) În sensul prezentului regulament, controlul decurge din drepturi, contracte sau orice alte mijloace care, separat sau combinate și având în vedere considerentele de fapt sau de drept relevante, conferă posibilitatea exercitării unei influențe decisive asupra unei întreprinderi, în special prin:

(a) dreptul de proprietate sau dreptul de folosință integrală sau parțială asupra activelor unei întreprinderi;

(b) drepturi sau contracte care conferă o influență decisivă asupra structurii, voturilor sau deciziilor organelor unei întreprinderi.

(4) Controlul este dobândit de persoane sau întreprinderi care:

(a) sunt titulare ale drepturilor sau sunt beneficiare ale drepturilor în baza contractelor în cauză sau

(b) deși nu sunt titularele acestor drepturi sau beneficiare ale drepturilor în baza acestor contracte, au puterea de a exercita drepturile care decurg din acestea.

(5) Nu se consideră că s-a realizat o concentrare în cazul în care:

(a) instituții de credit sau alte instituții financiare sau societăți de asigurări, ale căror activități obișnuite includ tranzacționarea și negocierea de valori mobiliare în contul lor sau în contul altora, care dețin temporar valori mobiliare ale unei întreprinderi pe care le-au dobândit în

vederea revinderii, cu condiția ca acestea să nu își exercite drepturile de vot conferite de valorile mobiliare în cauză pentru a determina comportamentul concurențial al întreprinderii în cauză sau cu condiția să își exercite aceste drepturi de vot numai pentru pregătirea cesionării integrale sau parțiale a întreprinderii în cauză sau a activelor acesteia sau a cesionării valorilor mobiliare în cauză și ca cesiunea să aibă loc în termen de un an de la data achiziției; Comisia poate prelungi acest termen, la cerere, în cazul în care respectivele instituții sau societăți pot dovedi că cesionarea nu a fost posibilă, în condiții rezonabile, în termenul stabilit;

[...]” [traducere neoficială]

- 6 Articolul 4 din acest regulament, intitulat „Notificarea prealabilă a concentrărilor”, prevede:

„(1) Concentrările care au dimensiune comunitară definite în prezentul regulament trebuie notificate Comisiei în termen de o săptămână de la încheierea acordului, anunțarea ofertei publice sau preluarea pachetului de control. Termenul curge de la data la care survine primul dintre aceste evenimente.

(2) O concentrare constând într-o fuziune în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (a) sau în preluarea controlului în comun în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (b) se notifică împreună de către părțile la fuziune sau de către cele care au dobândit controlul în comun, după caz. În toate celelalte cazuri, notificarea trebuie realizată de persoana sau întreprinderea care preia controlul asupra uneia sau mai multor întreprinderi sau asupra unei părți din una sau mai multe întreprinderi.

[...]” [traducere neoficială]

- 7 Articolul 6 din regulamentul menționat, intitulat „Examinarea notificării și inițierea procedurii”, prevede următoarele:

„(1) Comisia examinează notificarea imediat după primirea acesteia.

- (a) În cazul în care ajunge la concluzia că o concentrare notificată nu intră sub incidența prezentului regulament, aceasta consemnează respectiva constatare printr-o decizie.
- (b) În cazul în care se constată că o concentrare notificată, deși intră sub incidența prezentului regulament, nu generează îndoieli grave privind compatibilitatea sa cu piața comună, aceasta decide să nu i se opună și o declară compatibilă cu piața comună.

Decizia de declarare a unei concentrări compatibile include în egală măsură și restricțiile direct legate și necesare punerii în aplicare a concentrării.

(c) Fără a aduce atingere alineatului (2), în cazul în care Comisia constată că o concentrare notificată intră sub incidența prezentului regulament și generează îndoieli grave privind compatibilitatea sa cu piața comună, aceasta hotărăște inițierea procedurii.

(2) În cazul în care Comisia constată că, după ce a fost modificată de către întreprinderile implicate, o concentrare notificată nu mai ridică îndoieli grave în sensul alineatului (1) litera (c), aceasta declară concentrarea compatibilă cu piața comună în temeiul alineatului (1) litera (b).

Comisia poate include în decizia adoptată în conformitate cu alineatul (1) litera (b) condiții și obligații destinate să asigure respectarea de către întreprinderile implicate a angajamentelor pe care și le-au asumat față de Comisie în vederea realizării compatibilității concentrării cu piața comună.

[...]” [traducere neoficială]

8 Articolul 7 din același regulament, intitulat „Suspendarea concentrărilor”, prevede:

„(1) O concentrare cu dimensiune comunitară, astfel cum este definită la articolul 1, nu se pune în aplicare nici înainte de notificare, nici înainte de a fi declarată compatibilă cu piața comună în temeiul unei decizii adoptate în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) litera (b) sau cu articolul 8 alineatul (2) sau pe baza unei prezumții în conformitate cu articolul 10 alineatul (6).

[...]

(5) Valabilitatea oricărei operațiuni efectuate cu încălcarea alineatului (1) se stabilește printr-o decizie adoptată în temeiul articolului 6 alineatul (1) litera (b) sau al articolului 8 alineatul (2) sau (3) sau în temeiul unei prezumții în conformitate cu articolul 10 alineatul (6).

[...]” [traducere neoficială]

9 Articolul 8 din Regulamentul nr. 4064/89, intitulat „Competențele de decizie ale Comisiei”, prevede:

„[...]

(2) În cazul în care Comisia constată că, în urma modificărilor efectuate de întreprinderile implicate, o concentrare notificată îndeplinește criteriul prevăzut la articolul 2 alineatul (2) și, în cazurile menționate la articolul 2 alineatul (4), criteriile prevăzute la articolul 85 alineatul (3) din Tratatul [CEE], aceasta emite o decizie prin care declară concentrarea ca fiind compatibilă cu piața comună.

Comisia poate include în decizia sa condiții și obligații destinate să asigure respectarea de către întreprinderile implicate a angajamentelor pe care și le-au asumat față de Comisie în vederea realizării compatibilității concentrării cu piața comună. Decizia care declară o concentrare ca fiind compatibilă cuprinde, de asemenea, restricțiile direct legate și necesare punerii în aplicare a concentrării.

(3) În cazul în care Comisia constată că o concentrare notificată îndeplinește criteriul prevăzut la articolul 2 alineatul (3) sau, în cazurile menționate la articolul 2 alineatul (4), nu îndeplinește criteriile prevăzute la articolul 85 alineatul (3) din tratat, aceasta emite o decizie prin care se declară că acea concentrare este incompatibilă cu piața comună.

(4) În cazul în care Comisia constată că o concentrare a fost deja pusă în aplicare, aceasta poate să solicite, fie printr-o decizie adoptată în temeiul alineatului (3), fie printr-o decizie separată, dizolvarea fuziunii întreprinderilor ori a activelor regrupate sau încetarea controlului în comun sau orice altă acțiune adecvată pentru restabilirea unei concurențe efective.

(5) Comisia poate revoca decizia pe care a adoptat-o în temeiul alineatului (2) în cazul în care:

(a) declarația de compatibilitate se bazează pe informații incorecte pentru care este responsabilă una dintre întreprinderi sau în cazul în care a fost obținută prin fraudă

sau

(b) întreprinderile în cauză încalcă o obligație inclusă în decizie.

(6) În cazurile prevăzute la alineatul (5), Comisia poate adopta o decizie în temeiul alineatului (3), fără a fi obligată să respecte termenul prevăzut la articolul 10 alineatul (3).” [traducere neoficială]

10 Articolul 10 din acest regulament, intitulat „Termenele pentru inițierea procedurii și pentru decizii”, prevede:

„[...]

(2) Deciziile în temeiul articolului 8 alineatul (2) privind concentrările notificate se adoptă imediat ce îndoielile grave menționate la articolul 6 alineatul (1) litera (c) au fost eliminate, în special ca rezultat al modificărilor efectuate de întreprinderile implicate, și cel târziu în termenul prevăzut la alineatul (3).

(3) Fără a duce atingere articolului 8 alineatul (6), deciziile în temeiul articolului 8 alineatul (3) privind concentrările notificate se adoptă în termen de cel mult patru luni de la data inițierii procedurii.

(4) Termenele prevăzute la alineatele (1) și (3) se suspendă în mod excepțional în cazul în care, din cauza unor împrejurări de care este responsabilă una dintre întreprinderile implicate în concentrare, Comisia a trebuit să solicite informații printr-o decizie adoptată în temeiul articolului 11 sau să dispună o inspecție printr-o decizie adoptată în temeiul articolului 13.

[...]

(6) În cazul în care Comisia nu a adoptat o decizie în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) litera (b) sau (c) ori cu articolul 8 alineatul (2) sau (3) în termenele prevăzute la alineatul (1) și, respectiv, la alineatul (3), se consideră că respectiva concentrare a fost declarată compatibilă cu piața comună, fără a aduce atingere articolului 9.” [traducere neoficială]

11 Articolul 14 din regulamentul menționat, intitulat „Amenzi”, prevede:

„(1) Comisia poate impune persoanelor menționate la articolul 3 alineatul (1) litera (b), întreprinderilor sau asociațiilor de întreprinderi, prin decizie, amenzi de la 1 000 la 50 000 de [euro] în cazul în care, în mod intenționat sau din neglijență:

(a) acestea nu notifică o concentrare în conformitate cu articolul 4;

(b) acestea furnizează informații incorecte într-o notificare în temeiul articolului 4;

[...]

(2) Comisia poate impune, printr-o decizie, amenzi care nu depășesc 10 % din cifra totală de afaceri a întreprinderii în cauză în sensul articolului 5 persoanelor menționate sau întreprinderilor în cauză în cazul în care, în mod intenționat sau din neglijență, acestea:

(a) nu respectă o obligație impusă printr-o decizie adoptată în temeiul articolului 7 alineatul (4) sau al articolului 8 alineatul (2) al doilea paragraf;

(b) realizează o concentrare prin încălcarea articolului 7 alineatul (1) sau a unei decizii adoptate în temeiul articolului 7 alineatul (2);

(c) realizează o concentrare declarată incompatibilă cu piața comună printr-o decizie adoptată în temeiul articolului 8 alineatul (3) sau nu respectă orice măsură dispusă printr-o decizie adoptată în temeiul articolului 8 alineatul (4).

[...]” [traducere neoficială]

Istoricul cauzei

- 12 Situația de fapt, astfel cum a fost expusă la punctele 10-59 din hotărârea atacată, este următoarea:
- „10 La 25 septembrie 2002, [Vivendi Universal SA (denumită în continuare «Vivendi Universal»)] a decis cesionarea activelor aferente activității editoriale deținute în Europa de filiala sa VUP.
- 11 Lagardère și-a anunțat interesul de a achiziționa aceste active constituite din participații și din active de conducere ale VUP (denumite în continuare «active-țintă»).
- 12 S-a constatat totuși că programul cesiunii stabilit de [Vivendi Universal], care dorea să cesioneze activele-țintă și să primească în cel mai scurt timp prețul corespunzător acestora, nu era compatibil cu termenul la care urmau să fie finalizate formalitățile necesare autorizării prealabile a acestui proiect de achiziționare de către autoritățile competente din domeniul concurenței.
- 13 Lagardère a solicitat, așadar, [NBP] să i se substituie, prin intermediul uneia dintre filialele sale având ca obiect achiziționarea activelor-țintă în cadrul VUP, să dețină cu titlu provizoriu aceste active, iar apoi, odată obținută autorizarea proiectului de achiziționare a activelor-țintă de către Lagardère, să le revândă către aceasta.
- 14 În urma angajamentului asumat de Lagardère în fața NBP de a suporta integral riscurile legate de operațiunile necesare realizării concentrării avute în vedere și de a despăgubi NBP pentru orice prejudiciu, aceasta din urmă a acceptat cererea Lagardère, prin scrisoarea din 8 octombrie 2002.
- 15 Lagardère și NBP au prezentat Comisiei principalele condiții de achiziționare a activelor-țintă de către NBP [...], iar aceasta le-a aprobat.
- 16 La 14 octombrie 2002, NBP și Lagardère au semnat o convenție intitulată «Acordurile NBP/Groupe Lagardère referitoare la VUP», care la titlul I, «Structuri de achiziție» («HOLDCO»), cuprindeau următoarele clauze:

Obiect unic	Achiziționarea de la [Vivendi Universal], deținerea și cesionarea de active VUP [...]
Finanțarea HOLDCO de către NBP	100 % din prețul de achiziție al activelor[-țintă], inclusiv orice posibilă ajustare în aplicarea contractului de achiziționare de active[-țintă] de la [Vivendi Universal] Fonduri proprii de 38 500 de euro Contribuția acționarilor NBP pentru suma rămasă
Cadrul juridic al operațiunii	Articolul 3 alineatul (5) litera (a) din Regulamentul [...] nr. 4064/89 [...]; obiectivul de cesionare a tuturor titlurilor HOLDCO către Lagardère

- 17 Lagardère a prezentat apoi [Vivendi Universal] oferta sa de achiziționare a activelor-țintă, aceasta prevăzând substituirea Lagardère cu NBP sau cu orice entitate a acestui grup.
- 18 [Vivendi Universal] a decis să înceapă negocierile cu Lagardère în vederea cesionării activelor-țintă.
- 19 Printr-un comunicat comun din 23 octombrie 2002, Lagardère și NBP au arătat:

«[...] NBP a intervenit la cererea [Lagardère] în procesul de cumpărare a VUP cu acordul deplin al [Vivendi Universal] [...]

Intervenția NBP se încadrează în dispozițiile articolului 3 alineatul (5) litera (a) din Regulamentul nr. 4064/89 [...], care permit unei instituții financiare să achiziționeze o întreprindere în vederea cesionării ei fără a fi necesară obținerea autorizării din partea Comisiei [...] (o astfel de operațiune nu este considerată concentrare).»

- 20 La 29 octombrie 2002, [Vivendi Universal] a aprobat cesiunea către Lagardère a activelor-țintă, constituite din active de editare de cărți deținute de VUP în Europa și în America Latină, cu excepția Braziliei.
- 21 La 3 decembrie 2002, Investima 10 [...], filială care aparține în proporție de 100 % societății Ecrinvest 4 [...], aceasta din urmă fiind filială care aparține în proporție de 100 % societății Segex [...], controlată la rândul său în proporție de 100 % de NBP, a semnat în favoarea VUP o promisiune de achiziționare a activelor-țintă. Potrivit acestei promisiuni, Investima 10 se angaja să încheie cu VUP contractul de achiziționare a activelor-țintă (denumit în continuare «contractul de achiziționare»), sub rezerva punerii în aplicare de către VUP a acestei promisiuni.
- 22 În aceeași zi, Segex și Ecrinvest 4 au încheiat cu Lagardère un contract de cesiune care trebuia să permită Lagardère, prin intermediul Ecrinvest 4, să achiziționeze în întregime capitalul social al Investima 10 (denumit în continuare «contractul de cesiune»).
- 23 Potrivit contractului de cesiune, Segex trebuia să cesioneze către Lagardère, pe de o parte, toate acțiunile Ecrinvest 4 pe care le deținea și, pe de altă parte, două creanțe de cont curent ale sale împotriva Ecrinvest 4, astfel cum acestea existau la data transferării lor de la Segex la Lagardère.
- 24 Articolul 3 alineatul 2 litera i) din contractul de cesiune prevedea că data transferului către Lagardère al acțiunilor Ecrinvest 4 și al celor două creanțe ale Segex împotriva Ecrinvest 4 trebuia să fie ulterioară obținerii de către Lagardère, din partea autorităților competente în domeniul concurenței, a autorizației pentru achiziționarea Ecrinvest 4.
- 25 Potrivit articolului 3 alineatul 3 primul și al doilea paragraf din contractul de cesiune, transferul către Lagardère al activelor-țintă, sub formă de capital al Investima 10, deținătoare a acestor active-țintă, trebuia să intervină cel mai târziu în cea de a treizecea zi care urma datei deciziei de autorizare a concentrării avute în vedere sau în prima zi lucrătoare care urma celei de a treizecea zi, în cazul în care aceasta din urmă ar fi fost o zi nelucrătoare.
- 26 Articolul 1 alineatul 1 al doilea paragraf din contractul de cesiune prevedea că transferul către Lagardère al acțiunilor Ecrinvest 4 intervine la data tranzacției, prin efectul îndeplinirii de către Segex a formalităților necesare acestui transfer.
- 27 Articolul 1 din contractul de cesiune prevedea, la al doilea și la al patrulea paragraf ale alineatelor 2 și 3, că transferul celor două creanțe ale Segex împotriva Ecrinvest 4 intervine la data tranzacției și că, începând cu această dată, Lagardère devine creditorul Ecrinvest 4 în locul Segex.
- 28 Articolul 3 alineatul 1 al doilea și al treilea paragraf din contractul de cesiune prevedea următoarele:

«[...] cesiunea acțiunilor [și a creanțelor] este fermă, definitivă și irevocabilă, deciziile autorităților competente în domeniul concurenței urmând să determine data transferului acțiunilor și al creanțelor în cauză [către Lagardère].

Părțile recunosc faptul că transferul acțiunilor [și al creanțelor] nu poate interveni anterior datei tranzacției și că, în consecință, [Segex] nu poate să cesioneze în tot sau în parte acțiunile [și creanțele] sau să constituie garanții asupra acestora sau să emită valori mobiliare care să ofere sau să poată oferi acces, imediat sau la termen, la o cotă din capitalul sau din drepturile de vot ale Ecrinvest 4 și nici nu poate să se oblige, la termen sau sub condiție, să întreprindă vreuna dintre aceste operațiuni.»

29 Anexa 7 la contractul de cesiune enumeră deciziile comitetului executiv al Investima 10 care trebuie prezentate consiliului său de supraveghere în vederea eventualei exercitări a dreptului de veto, astfel:

«1. Cesiunea sau transferul prin orice mijloace ori dezmembrarea în tot sau în parte a activelor în favoarea unor terți care nu sunt sub controlul [Investima 10], constituirea de garanții asupra activelor sau a unei părți a acestora sau admiterea unor astfel de terți în capitalul respectivelor active sau asumarea, la termen sau sub condiție, a obligației de a întreprinde vreuna dintre aceste operațiuni, cu excepția cazului în care prin aceasta s-ar pune în aplicare un acord încheiat de [Investima 10] la data semnării prezentului contract;

Desemnarea organelor de conducere ale activelor;

Punerea în aplicare a clauzelor de ajustare a prețului și de garantare a activului și a pasivului [contractului de achiziționare];

Punerea în aplicare a oricăruia dintre drepturile de preemțiune, de promisiune de vânzare sau de cumpărare, de cesiune în comun sau a altora similare referitoare la participatii, prevăzute în [contractul de achiziționare];

Distribuirea de avansuri din dividende.»

30 Părțile au convenit la articolul 2 alineatele 1 și 2 din contractul de cesiune asupra prețului global de cesiune pentru acțiuni și asupra prețului de cesiune pentru cele două creanțe. În conformitate cu aceste dispoziții, Lagardère a plătit Segex, la 3 decembrie 2002, prețul acțiunilor și al celor două creanțe.

31 Segex a permis avansuri în cont curent în favoarea Ecrinvest 4, cu obligația acesteia de a permite avansuri în cont curent echivalente în favoarea Investima 10, pentru a-i da acesteia din urmă posibilitatea să achiziționeze activele-țintă, cu condiția ca promisiunea de cumpărare să fie pusă în aplicare de VUP.

32 Lagardère s-a angajat să despăgubească Segex, Ecrinvest 4 și Investima 10 pentru orice prejudiciu care ar fi rezultat din punerea în aplicare a contractului de cesiune, cu excepția cazului de fraudă sau de culpă gravă.

33 Lagardère a transmis instrucțiuni Crédit agricole Indosuez SA în sensul emiterii în favoarea Segex a unei scrisori de garanție plătibile la prima cerere cu privire la obligațiile sale asumate față de Segex. În acest scop, Lagardère s-a angajat să vireze Crédit agricole Indosuez SA suma aferentă oricărei chemări în garanție pe care această instituție ar fi trebuit să o onoreze.

34 În sfârșit, Lagardère s-a constituit ca fidejutor în favoarea Investima 10 pentru a garanta locatorului din contractul de închiriere încheiat de VUP plata de către Investima 10 a chiriei aferente unui imobil destinat să reunească cea mai mare parte a activității editoriale a grupului VUP.

35 La 10 decembrie 2002, Lagardère a prezentat Comisiei un proiect de notificare a achiziționării activelor-țintă avute în vedere de aceasta.

- 36 La 20 decembrie 2002, VUP a dat curs promisiunii de cumpărare semnate de Investima 10 în favoarea sa, iar aceasta a încheiat în aceeași zi cu VUP contractul de achiziționare a activelor-țintă.
- 37 La 14 aprilie 2003, Lagardère a notificat Comisiei proiectul său de achiziționare a activelor-țintă, conform articolului 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4064/89.
- 38 Conform articolului 4 alineatul (3) din acest regulament, notificarea a condus la publicarea în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* din 17 aprilie 2003 (JO C 92, p. 9) a următorului anunț:
- «1 La 14 aprilie 2003, Comisiei i-a fost notificat, conform articolului 4 din Regulament[ul nr. 4064/89], un proiect de concentrare prin care [Lagardère] dobândește, în sensul articolului 3 alineatul (1) [litera] (b) din acest regulament, controlul total asupra întreprinderii [VUP Franța], controlată de Investima 10, la rândul său controlată de [NBP], prin achiziționarea de acțiuni.
- [...]»
- 39 Prin Decizia din 5 iunie 2003, care a făcut obiectul unui anunț publicat în Jurnalul Oficial din 12 iunie 2003 (JO C 137, p. 14 [...]), constatând că proiectul de concentrare care fusese notificat ridica îndoieli serioase cu privire la compatibilitatea acesteia cu piața comună, Comisia a inițiat o investigație aprofundată a acestei operațiuni în temeiul articolului 6 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 4064/89.
- 40 În considerentele (6)-(8) ale [acestei] decizii [...], Comisia a arătat următoarele:
- «6. Schema prezentată de Lagardère pentru achiziționarea [activelor-țintă] trebuia să răspundă dorinței vânzătorului ca atât concentrarea, cât și plata să se efectueze rapid. Pentru a răspunde acestei nevoi de celeritate, la cererea Lagardère, [NBP] a intervenit în procesul de achiziționare a [activelor-țintă].
7. La 3 decembrie 2002, [NBP] a încheiat cu Lagardère un acord ferm de vânzare care permitea Lagardère (prin intermediul Ecrinvest 4) să devină, după autorizarea operațiunii de către Comisie, proprietarul întregului capital Investima 10, societate care deținea [activele-țintă]. Prețul de achiziție al acestor titluri a fost plătit imediat în avans de Lagardère societății Segex, titulară a totalității acțiunilor care compuneau capitalul Ecrinvest 4, la aceeași dată.
8. În consecință, concentrarea constituie un act de obținere a controlului exclusiv, în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 4064/89 [...]
- 41 În temeiul articolului 11 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4064/89, Comisia a adresat Lagardère solicitări de informații. Întrucât niciuna dintre informațiile solicitate nu a fost furnizată în termenele stabilite, Comisia a adoptat, la 16 iunie 2003 și, respectiv, la 8 august 2003, două decizii de solicitare de informații în temeiul articolului 11 alineatul (5) din Regulamentul nr. 4064/89.
- 42 În consecință, termenul de patru luni calculat de la data inițierii controlului aprofundat, acordat Comisiei prin articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul nr. 4064/89 pentru constatarea eventualei incompatibilități a concentrării cu piața comună în aplicarea articolului 8 alineatul (3) din acest regulament, a fost suspendat în două rânduri în temeiul articolului 10 alineatul (4) din același regulament.
- 43 Din observațiile scrise depuse de părți rezultă că la 14 octombrie 2003 Investima 10 a devenit Éditis SA [denumită în continuare «Éditis»].

- 44 La 27 octombrie 2003, Comisia a adresat Lagardère o comunicare privind obiecțiunile în care îi prezenta problemele de concurență pe care le ridică operațiunea de concentrare notificată, comunicare la care Lagardère a răspuns la 17 noiembrie 2003.
- 45 În consecință, la 2 decembrie 2003, Lagardère a prezentat Comisiei o propunere care conținea o serie de măsuri menite să remedieze aceste probleme, sub forma unor angajamente de cesionare a activelor-țintă.
- 46 La 22 decembrie 2003, comitetul consultativ în materie de concentrări între întreprinderi a emis în unanimitate un aviz favorabil cu privire la proiectul de decizie de autorizare condiționată a concentrării notificate, care i-a fost transmis de Comisie în aplicarea articolului 19 alineatul (3) din Regulamentul nr. 4064/89.
- 47 Prin decizia [în litigiu] adoptată în temeiul articolului 8 alineatul (2) din Regulamentul nr. 4064/89, Comisia a autorizat concentrarea notificată [...], sub rezerva respectării în întregime de către Lagardère a angajamentelor prevăzute în anexa II la această decizie.
- 48 În decizia [în litigiu], Comisia a arătat că VUP și [Hachette Livre SA (denumită în continuare «Hachette»), controlată de Lagardère,] erau singurele două mari grupuri existente pe piața de editare în limba franceză capabile să își asigure în deplină autonomie propria dezvoltare, în măsura în care desfășoară, în afară de activitatea de editare, o activitate de comercializare completă (difuzare și distribuție) și dispune, în plus, de colecții de cărți de buzunar populare. Toate celelalte grupuri depindeau într-o măsură mai mare sau mai mică de VUP și/sau de Hachette în privința anumitor activități, în special în ceea ce privește comercializarea. Combinând operațiunile a două dintre cele mai mari întreprinderi pe piața de editare în limba franceză, operațiunea notificată producea efecte anticoncurențiale orizontale, verticale și de conglomerat.
- 49 Comisia a concluzionat că în absența măsurilor corective operațiunea de concentrare [în cauză] ar conduce la crearea sau la consolidarea unor poziții dominante având drept consecință ridicarea unor obstacole semnificative în calea concurenței efective pe mai multe sectoare de piață.
- 50 Potrivit angajamentelor asumate, Lagardère trebuia să cesioneze în totalitate activele-țintă (denumite în continuare «activele cesionate»), cu excepția următoarelor active-țintă [...]:
- [...]
- 51 Activele cesionate reprezentau aproximativ 60 %-70 % din cifra de afaceri mondială a VUP și 70 %-80 % din cifra de afaceri realizată de VUP pe piețele relevante francofone afectate de operațiunea de concentrare [în cauză].
- 52 În decizia [în litigiu], Comisia a considerat că angajamentele Lagardère urmau să elimine aproape toate suprapunerile orizontale dintre activitățile părților implicate în operațiunea de concentrare [în cauză] de pe toate piețele relevante francofone în care tranzacția crea sau consolida o poziție dominantă, cu excepția pieței cărților de referință, în privința căreia cesiunea consimțită de Lagardère era totuși superioară cotei de piață deținute inițial de Hachette [...]
- 53 Totodată, Comisia a apreciat că, în cazul în care cesiunea se efectua către un singur cumpărător, angajamentele Lagardère urmau să elimine majoritatea efectelor verticale și de conglomerat analizate în decizia [în litigiu], care decurgeau în principal din mărimea globală a entității rezultate din concentrare în sectorul editării în limba franceză și, în special, în activitatea de difuzare și de distribuție de cărți, și care contribuiau la crearea sau la consolidarea unor poziții dominante pe piețele relevante.

- 54 Comisia a concluzionat că, în lumina angajamentelor Lagardère, concentrarea [în cauză] nu va crea sau nu va consolida o poziție dominantă deținută pe piața comună de entitatea rezultată din concentrare.
- 55 Astfel, Comisia a decis că, sub rezerva respectării de către Lagardère a angajamentelor asumate în temeiul articolului 2 alineatul (2) și al articolului 8 alineatul (2) din Regulamentul nr. 4064/89, obținerea de către Lagardère a controlului exclusiv, în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (b) din acest regulament, asupra activelor-țintă era compatibilă cu piața comună și cu funcționarea Acordului privind Spațiul Economic European [din 2 mai 1992 (JO 1994, L 1, p. 3)].
- 56 Decizia [în litigiu] a fost publicată în rezumat în Jurnalul Oficial din 28 aprilie 2004 [...], în aplicarea articolului 20 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4064/89.
- 57 Lagardère a contactat mai multe întreprinderi, printre care reclamanta, care ar fi putut cumpăra activele cesionate. Reclamanta și-a manifestat interesul pentru această tranzacție.
- 58 La 28 mai 2004, Lagardère și Wendel Investissement [...] au ajuns la un proiect de contract privind cumpărarea activelor cesionate.
- 59 Prin scrisoarea din 4 iunie 2004, Lagardère a solicitat Comisiei să aprobe societatea Wendel [Investissement] în calitate de cumpărător al activelor cesionate.”
- 13 Prin decizia din 30 iulie 2004, comunicată Odile Jacob, la cererea acesteia, prin faxul din 27 august 2004, Comisia a aprobat Wendel Investissement drept cumpărător al activelor cesionate.
- 14 Transferul către Wendel Investissement al proprietății asupra activelor cesionate, denumite „Nouvel Éditis”, a intervenit la 30 septembrie 2004.
- 15 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 8 noiembrie 2004, recurenta a formulat o acțiune în anulare împotriva deciziei din 30 iulie 2004 a Comisiei.
- 16 Prin Hotărârea din 13 septembrie 2010, Éditions Jacob/Comisia (T-452/04, Rep., p. II-4713), Tribunalul a anulat această decizie.
- 17 Prin Hotărârea din 9 iunie 2010, Éditions Jacob/Comisia (T-237/05, Rep., p. II-2245), Tribunalul a anulat Decizia D(2005) 3286 a Comisiei din 7 aprilie 2005 de respingere a cererii recurente prin care aceasta urmărea să obțină, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2001 privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei (JO L 145, p. 43, Ediție specială, 01/vol. 3, p. 76), accesul la anumite documente privind procedura de control al operațiunii de concentrare în cauză.
- 18 Prin Hotărârea din 28 iunie 2012, Comisia/Éditions Odile Jacob (C-404/10 P), Curtea a anulat Hotărârea Tribunalului din 9 iunie 2010, Éditions Jacob/Comisia, citată anterior, și a respins acțiunea formulată la Tribunal prin care se urmărea anularea deciziei din 7 aprilie 2005 a Comisiei.

Procedura în fața Tribunalului

- 19 Prin cererea depusă la grefa Tribunalului la 8 iulie 2004, recurenta a formulat o acțiune având ca obiect anularea deciziei în litigiu.
- 20 Recurenta a invocat nouă motive în susținerea concluziilor sale în anulare, toate fiind respinse de Tribunal în hotărârea atacată.

Concluziile părților

- 21 Prin recursul formulat, Odile Jacob solicită Curții:
- anularea hotărârii atacate și
  - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată, inclusiv a celor care i-au fost impuse în primă instanță și a celor pe care le-a efectuat în prezentul recurs.
- 22 Comisia solicită Curții:
- respingerea recursului și
  - obligarea recurenteii la plata cheltuielilor de judecată.
- 23 Lagardère solicită Curții:
- respingerea recursului și
  - obligarea recurenteii la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

- 24 În recursul formulat, Odile Jacob invocă patru motive. Primul motiv este întemeiat pe o eroare de drept în aprecierea noțiunii de concentrare și în calificarea schemei de transferuri, mai exact a operațiunii prin care activele-țintă au fost cesionate NBP. Al doilea motiv se referă la o eroare de drept, întrucât Tribunalul nu a dedus consecințele juridice necesare ca urmare a încălcărilor procedurale săvârșite de Comisie. Al treilea motiv vizează o eroare de drept, întrucât Tribunalul nu a dedus consecințele juridice necesare ca urmare a nemotivării. Al patrulea motiv se referă la încălcarea criteriilor pertinente pentru a aprecia consolidarea unei poziții dominante și caracterul adecvat al angajamentelor.
- 25 Întrucât primele două motive se suprapun, acestea trebuie examinate împreună.

Cu privire la primul și la cel de al doilea motiv, referitoare la erorile de drept săvârșite de Tribunal, pe de o parte în aprecierea noțiunii de concentrare și în calificarea schemei de transferuri și, pe de altă parte, prin faptul că nu a dedus consecințele juridice necesare ca urmare a încălcărilor procedurale săvârșite de Comisie

Argumentele părților

- 26 Prin intermediul primului motiv, Odile Jacob invocă faptul că, examinând în mod izolat operațiunea de transfer analizată, fără a ține seama de ansamblul schemei juridice prin care s-a ajuns la preluarea controlului de către Lagardère asupra activelor-țintă, Tribunalul a încălcat obiectivul general al controlului operațiunilor de concentrare care urmărește să identifice realitatea economică care stă la baza operațiunilor juridice. Potrivit Odile Jacob, Tribunalul nu a examinat toate operațiunile, prin urmare, nici operațiunea care a constat în încredințarea unei întreprinderi unui cumpărător provizoriu pe baza unui acord care prevedea cesionarea ulterioară a activității către un cumpărător final prin care s-a ajuns, în cele din urmă, la obținerea controlului exclusiv sau în comun asupra activelor cesionate acestui cumpărător final, în speță Lagardère. Excepția prevăzută la articolul 3 alineatul (5) din Regulamentul nr. 4064/89 ar fi de strictă interpretare.

- 27 Odile Jacob reproșează Tribunalului că a acceptat crearea unui „contract de depozitare” care eludează controlul operațiunilor de concentrare. Această entitate nu era independentă, întrucât se afla sub influența determinantă a Lagardère, iar conducerea sa dispunea de o anumită marjă de manevră în cadrul contractului. Contractul de cesiune, care creează obligații și responsabilități în sarcina acționarilor și a conducerii noii entități față de Lagardère, îi lipsea de independență pe toți cei implicați.
- 28 Comisia și Lagardère consideră că acest motiv este inoperant, întrucât obiectul deciziei în litigiu nu era examinarea faptelor începând din luna decembrie 2002, ci aprecierea compatibilității cu piața comună a operațiunii notificate la 14 aprilie 2003 în legătură cu dobândirea controlului asupra activelor VUP. Prin urmare, calificarea schemei de transferuri și consecințele acestei calificări sunt independente și nu afectează legalitatea deciziei în litigiu prin care a fost autorizată operațiunea cu respectarea unor condiții.
- 29 Prin intermediul celui de al doilea motiv, Odile Jacob arată că hotărârea atacată este afectată de o eroare de drept, întrucât prin aceasta s-a apreciat că lipsa notificării operațiunii de concentrare în cauză în termenele prevăzute la articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4064/89 nu se sancționează decât cu o amendă, iar nu cu anularea deciziei în litigiu. Astfel, o sancțiune pecuniară de acest tip nu poate fi aplicată decât întreprinderilor și în niciun caz pentru încălcări procedurale săvârșite de Comisia însăși. Notificarea în cauză din 14 aprilie 2003, fiind făcută la mai mult de patru luni de la semnarea contractului de cesiune, a condus la punerea în aplicare anticipată a operațiunii menționate, cu încălcarea dispozițiilor Regulamentului nr. 4064/89.
- 30 Tribunalul nu a dedus consecințele juridice necesare ca urmare a acestor încălcări procedurale și, prin urmare, a validat o fraudă la lege asimilabilă unui abuz de putere din partea Comisiei, ceea ce contravine atât conținutului, cât și obiectivului Regulamentului nr. 4064/89. Nerespectarea termenelor menționate ar fi avut ca efect neefectuarea în timp util a examinării operațiunii de concentrare în cauză, suspendarea artificială a termenului de examinare și plata imediată a prețului către vânzător, ceea ce i-a conferit Lagardère un avantaj în fața concurenților săi.
- 31 Din punctul de vedere al Comisiei, al doilea motiv este atât inoperant, cât și neîntemeiat.
- 32 Potrivit Comisiei, recurența nu a demonstrat în ce mod aceste pretense încălcări procedurale ar putea afecta validitatea deciziei în litigiu. Nicio dispoziție din Regulamentul nr. 4064/89 nu ar putea permite Comisiei să declare operațiunea incompatibilă cu piața comună cu titlu de sancțiune pentru o pretinsă încălcare procedurală, fie aceasta săvârșită de Comisie sau de partea care a făcut notificarea.

Aprecierea Curții

- 33 Trebuie arătat că Tribunalul a constatat, la punctul 162 din hotărârea atacată, că în niciun caz calificarea schemei de transferuri privind activele-țintă nu afectează legalitatea deciziei în litigiu.
- 34 Tribunalul a concluzionat, la punctul 164 din hotărârea atacată, că, oricum, chiar presupunând că schema de transferuri în cauză ar fi permis Lagardère să dobândească începând din luna decembrie 2002 controlul unic sau în comun cu NBP asupra activelor-țintă, o asemenea împrejurare nu poate afecta legalitatea deciziei în litigiu și a respins motivul ca fiind inoperant.
- 35 Această concluzie a Tribunalului nu este afectată de nicio eroare de drept.
- 36 Astfel, acțiunea formulată de Odile Jacob urmărea doar anularea deciziei în litigiu prin care Comisia a declarat operațiunea de concentrare în cauză compatibilă cu piața comună.

- 37 Chiar presupunând că tranzacțiile efectuate în cursul lunii decembrie 2002 ar fi permis Lagardère să exercite, încă din această perioadă, controlul unic sau în comun cu NBP asupra activelor-țintă, o astfel de împrejurare nu ar avea drept consecință decât constatarea că notificarea operațiunii de concentrare în cauză s-a efectuat cu întârziere sau, eventual, astfel cum a arătat Tribunalul la punctul 154 din hotărârea atacată, constatarea realizării premature a acestei operațiuni, neautorizată potrivit Regulamentului nr. 4064/89.
- 38 Or, chiar dacă asemenea constatări puteau atrage sancțiunile prevăzute de acest regulament, mai exact aplicarea unei amenzi conform articolului 14 alineatul (1) litera (a) sau alineatul (2) din Regulamentul nr. 4064/89, acestea nu pot conduce la anularea deciziei în litigiu, din moment ce sunt irelevante în privința compatibilității operațiunii de concentrare în cauză cu piața comună.
- 39 Astfel, trebuie amintit că articolul 7 alineatul (5) din Regulamentul nr. 4064/89 prevede că valabilitatea oricărei operațiuni efectuate anterior notificării și declarării compatibilității ei cu piața comună depinde de decizia adoptată de Comisie în urma examinării notificării sau în urma procedurii de investigare aprofundată. Or, din cuprinsul punctului 47 din hotărârea atacată rezultă că prin decizia în litigiu Comisia a autorizat, sub anumite condiții, operațiunea de concentrare în cauză.
- 40 În consecință, pentru ca Tribunalul să se poată pronunța asupra legalității deciziei în litigiu, nu era necesară examinarea problemei dacă Lagardère a obținut prin schema de transferuri în cauză controlul unic sau în comun cu NBP asupra activelor-țintă. Constatările Tribunalului cu privire la această problemă trebuie considerate, așadar, neesențiale.
- 41 Trebuie adăugat că, pe cale de consecință, toate motivele și argumentele recurente privind eventualele efecte ale schemei de transferuri sunt de asemenea inoperante.
- 42 Prin urmare, primul motiv trebuie respins ca inoperant, iar al doilea motiv, ca neîntemeiat.

Cu privire la al treilea motiv, referitor la eroarea de drept săvârșită de Tribunal prin faptul că nu a acționat în consecință ca urmare a nemotivării deciziei în litigiu

Argumentele părților

- 43 Odile Jacob apreciază că Tribunalul ar fi trebuit să sancționeze nemotivarea deciziei în litigiu în ceea ce privește calificarea schemei de transferuri.
- 44 Prin faptul că a validat absența oricărei obligații de motivare în ceea ce privește aplicarea de către Comisie a unei excepții de la dispozițiile imperative ale Regulamentului nr. 4064/89, Tribunalul ar fi permis o încălcare a principiilor egalității și securității juridice. Lagardère ar fi profitat astfel de poziția mai favorabilă decât cea a concurenților săi care au participat la vânzarea activelor-țintă și astfel s-ar fi încălcat principiul egalității participanților la cererea de ofertă pentru vânzarea acestor active. Comisia nu s-ar fi putut îndepărta de la practica sa decizională uzuală în materia controlului concentrărilor fără să furnizeze o motivare în acest sens decât încălcând principiul securității juridice și protecției încrederii legitime.
- 45 Comisia susține că recurenta nu a demonstrat în niciun mod în ce măsură decizia în litigiu și hotărârea atacată ar fi insuficient motivate în privința schemei de transferuri. Comisia arată că, în orice caz, problemele referitoare la calificarea schemei de transferuri nu au efect asupra dispozitivului deciziei în litigiu. Oricare ar fi calificarea schemei de transferuri, este incontestabil faptul că operațiunea de concentrare în cauză, astfel cum a fost notificată la 14 aprilie 2003, este într-adevăr o operațiune de concentrare și că, astfel, Comisia nu este obligată să se pronunțe și să se justifice în privința schemei de transferuri înseși. Toate celelalte motive ar fi fost prezentate de Tribunal cu titlu suplimentar și nu ar putea fi reținute pentru a pune în discuție motivarea hotărârii atacate.

Aprecierea Curții

- 46 Susținând că Tribunalul ar fi trebuit să sancționeze nemotivarea deciziei în litigiu în ceea ce privește calificarea schemei de transferuri, raționamentul Odile Jacob se bazează pe premisa conform căreia această operațiune ar afecta legalitatea deciziei în litigiu.
- 47 Or, după cum rezultă din cuprinsul punctelor 37-40 din prezenta hotărâre, calificarea schemei de transferuri nu afectează legalitatea deciziei în litigiu.
- 48 În orice caz, potrivit unei jurisprudențe constante, atunci când redactează un act, instituțiile Uniunii Europene nu sunt obligate să se pronunțe cu privire la elemente în mod clar secundare sau să anticipeze obiecțiunile potențiale. Gradul de precizie a motivării unei decizii trebuie să fie proporțional cu posibilitățile materiale și cu condițiile tehnice și de timp în care aceasta trebuie adoptată. Astfel, Comisia nu își încalcă obligația de motivare dacă, atunci când își exercită puterea de control al concentrărilor, nu include în decizia sa motivarea evaluării unui anumit număr de aspecte ale concentrării care îi par în mod evident a nu avea legătură cu cauza, lipsite de semnificație sau în mod clar secundare pentru evaluarea concentrării (a se vedea Hotărârea din 10 iulie 2008, Bertelsmann și Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, Rep., p. I-4951, punctul 167, precum și jurisprudența citată).
- 49 Cerința motivării unei decizii prin care Comisia declară că o concentrare este compatibilă cu piața comună în temeiul articolului 8 alineatul (2) din Regulamentul nr. 4064/89 este îndeplinită dacă această decizie prezintă în mod clar motivele pentru care Comisia consideră că, în speță, concentrarea, dacă este cazul după modificările aduse de întreprinderile implicate, nu creează sau nu consolidează o poziție dominantă care are drept consecință faptul că ar ridica obstacole semnificative în calea concurenței efective pe piața comună sau pe o parte semnificativă a acesteia (a se vedea Hotărârea Bertelsmann și Sony Corporation of America/Impala, citată anterior, punctul 168).
- 50 În aceste împrejurări, din cuprinsul punctelor 234-240 din hotărârea atacată rezultă că Tribunalul, prin faptul că s-a întemeiat pe considerentele 6, 7 și 989-1003 ale deciziei în litigiu, a examinat motivarea acestei decizii și a concluzionat că aceasta este suficientă.
- 51 În consecință, al treilea motiv trebuie respins ca neîntemeiat.

Cu privire la al patrulea motiv, referitor la încălcarea criteriilor pertinente pentru a aprecia consolidarea unei poziții dominante și caracterul adecvat al angajamentelor

Argumentele părților

- 52 Al patrulea motiv, întemeiat pe pretense erori de drept în ceea ce privește examinarea operațiunii de concentrare în cauză, cuprinde două aspecte.

– Cu privire la primul aspect al celui de al patrulea motiv

- 53 Potrivit Odile Jacob, prin faptul că a constatat că divizarea Éditis nu influențează aprecierea compatibilității operațiunii de concentrare în cauză cu piața comună, Tribunalul nu ar fi evaluat în mod pertinent crearea sau consolidarea unei poziții dominante pe piața comună. Tribunalul nu putea exclude, din principiu, posibilitatea ca, în cazul divizării uneia dintre cele două întreprinderi care formau un duopol nedominant pe piață, slăbirea unuia dintre cei doi concurenți care operau pe această piață să conducă la crearea sau la consolidarea unei poziții dominante a celuilalt. În consecință, Tribunalul trebuia să țină seama de efectul divizării Éditis asupra creării unei poziții dominante.

- 54 În opinia Comisiei, Tribunalul nu a afirmat în niciun caz existența unei norme de drept potrivit căreia s-ar exclude din principiu posibilitatea ca slăbirea unuia dintre cei doi concurenți să conducă la crearea unei poziții dominante. Tribunalul s-a limitat să amintească faptul că criteriul pertinent era crearea sau consolidarea unei poziții dominante și faptul că noțiunea de divizare, care era un termen excesiv, nu constituia în sine un criteriu suficient pentru identificarea creării sau a consolidării unei poziții dominante, acestea fiind rezultatul unui ansamblu de factori. Tribunalul a analizat astfel în mod adecvat capacitatea de presiune concurențială a Éditis după cedarea activelor cesionate.
- 55 Lagardère consideră imposibilă luarea în considerare a divizării societății-țintă în cadrul angajamentelor asumate în scopul evaluării unei poziții dominante. Astfel, într-o primă etapă, Comisia trebuie să stabilească dacă operațiunea notificată creează sau consolidează o poziție dominantă susceptibilă să ridice obstacole în calea concurenței. În acest stadiu, angajamentele propuse de părți nu sunt luate în considerare, iar operațiunea notificată este analizată în ansamblu. Numai în cea de a doua și în cea de a treia etapă, așadar ulterior, Comisia verifică dacă angajamentele asumate permit remedierea problemelor de concurență identificate și dacă aceste angajamente sunt puse efectiv în aplicare. În consecință, pretinsa divizare a societății-țintă rezultă din analiza angajamentelor astfel încât este lipsită de relevanță în faza aprecierii unei potențiale poziții dominante.
- Cu privire la al doilea aspect al celui de al patrulea motiv
- 56 Cu privire la caracterul adecvat al angajamentelor care au permis autorizarea condiționată a concentrării în discuție, Odile Jacob consideră, în primul rând, că Tribunalul nu a ținut seama de necesitatea restabilirii și a dezvoltării concurenței efective. Prin faptul că nu a remarcat că textul angajamentelor permitea, alternativ, menținerea „sau” dezvoltarea concurenței, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept. Astfel, din punctul de vedere al recurenteii, aceste două condiții sunt cumulative, după cum se arată în considerentul (13) al Regulamentului nr. 4064/89. Nu numai că gradul de concurență efectivă de pe piața comună nu ar putea fi inferior celui preexistent operațiunii, dar, în plus, structura pieței ar trebui să permită o creștere efectivă a acestui nivel de concurență în scurt timp.
- 57 În al doilea rând, Tribunalul nu ar fi apreciat în mod temeinic capacitatea cumpărătorului activelor cesionate de menținere a concurenței efective. Din punctul de vedere al Odile Jacob, un cumpărător financiar, lipsit de experiență pe piața relevantă și a cărui echipă putea suferi modificări, nu avea capacitatea de menținere și de dezvoltare a concurenței în cadrul activității de editare în cauză. Prin urmare, Éditis era slăbită din punct de vedere structural și, întrucât nu a sancționat Comisia pentru faptul că nu a impus un cumpărător inițial, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept de natură să repună în discuție operațiunea de concentrare în cauză.
- 58 Cu privire la eficiența angajamentelor, recurenta subliniază că hotărârea atacată a analizat în mod corect efectele legate de portofoliul mărcilor și efectele de conglomerat ale operațiunii de concentrare în cauză, însă nu a verificat dacă angajamentele asumate de Lagardère erau suficiente din punct de vedere juridic. Astfel, Tribunalul ar fi validat o abordare „fragmentată” prin care s-au apreciat numai suprapunerile de pe fiecare piață în parte, fără să ia în considerare în mod global efectele acestei operațiuni asupra tuturor piețelor relevante, astfel cum a procedat Curtea în Hotărârea Bertelsmann și Sony Corporation of America/Impala, citată anterior.
- 59 Din punctul de vedere al Comisiei, recurenta se întemeiază pe o premisă falsă în susținerea celui de al patrulea motiv. Comunicarea Comisiei privind măsurile corective admisibile în temeiul Regulamentului nr. 4064/89 și al Regulamentului (CE) nr. 447/98 al Comisiei (JO 2001, C 68, p. 3, Ediție specială, 08/vol. 4, p. 3, denumită în continuare „Comunicarea privind măsurile corective”) evoca doar „restabilirea” și „menținerea” concurenței, astfel încât aceste măsuri corective să poată asigura

menținerea sau restabilirea unui grad de concurență care exista anterior concentrării în discuție. Cu toate acestea, nu este vorba în niciun caz despre o îmbunătățire a acestui nivel de concurență, sub forma unei inginerii a piețelor sau a unei planificări economice.

- 60 Cu privire la capacitatea cumpărătorului activelor cesionate, Comisia arată că acest argument constituie, în realitate, o critică referitoare la analiza situației de fapt de către Tribunal. În orice caz, un concurent potențial nu era cu nimic mai bun decât un actor care, deși nu este încă prezent în calitate de concurent pe piața relevantă, dispune de mijloacele și de stimulentele necesare pentru a intra pe aceasta. Or, în speță, Éditis este o întreprindere autonomă, dotată cu activele necesare pentru a deveni un concurent pe piața relevantă, aproximativ 80 % din activele-țintă, și care dispunea, totodată, de structuri proprii de gestionare, de management și de logistică. Tribunalul a constatat în mod temeinic faptul că un cumpărător financiar nu era, în mod necesar, lipsit de experiența necesară, întrucât se putea baza pe membrii în funcție ai comitetului director al Éditis.
- 61 În subsidiar, Comisia arată că situația din speță diferă în mod clar de cele în care cumpărătorul inițial este desemnat de Comisie. În această ultimă ipoteză, este vorba despre situații în care activele cesionate nu se manifestă, în sine, ca un operator viabil, dar pot totuși deveni un asemenea operator în funcție de cumpărător. Or, nu aceasta a fost situația în privința operațiunii de concentrare în cauză, în care Éditis era un operator viabil, activ pe piața relevantă și dotat cu toate resursele necesare pentru a concura cu Lagardère. Argumentul Odile Jacob referitor la specificul duopolului nedominant nu este pertinent, întrucât acest element nu se regăsește printre criteriile pentru alegerea cumpărătorului final, prevăzute în Comunicarea privind măsurile corective.
- 62 Cu privire la caracterul adecvat din punctul de vedere juridic al angajamentelor asumate de Lagardère, Comisia evidențiază faptul că perimetrul foarte restrâns al activelor constând în mărci și al pozițiilor de piață deținute anterior de VUP, care au fost păstrate de Lagardère în urma angajamentelor asumate, exclude posibilitatea ca adăugarea acestor poziții la cele deținute de Lagardère anterior operațiunii de concentrare în cauză să fi generat efecte de portofoliu sau de conglomerat. Perimetrul mărcilor și al pozițiilor pe diverse piețe de editare, deținute de Lagardère anterior operațiunii, nu este extins în mod semnificativ prin adăugarea activelor-țintă păstrate, în timp ce perimetrul mărcilor și al pozițiilor deținute de Éditis în urma angajamentelor pe piețele francofone este comparabil, în esență, cu cel deținut de VUP anterior operațiunii.
- 63 Lagardère subliniază că Regulamentul nr. 4064/89 nu conține nicio dispoziție din care să rezulte că o concentrare sau angajamentele care decurg din aceasta trebuie să conducă în mod necesar la creșterea nivelului de concurență existent. Nu se poate pretinde ca aceste angajamente să permită dezvoltarea concurenței dincolo de situația concurențială inițială.
- 64 În ceea ce privește argumentele referitoare la validarea condițiilor de selecție a cumpărătorului activelor cesionate, Lagardère le consideră inadmisibile.
- 65 Referitor la angajamentele asumate de Lagardère și la problema eliminării oricărei adăugări de cote de piață pe toate piețele relevante, Lagardère arată că Tribunalul a considerat în mod temeinic, pe baza aprecierii situației de fapt, că aceste angajamente au condus efectiv la diminuarea în măsură suficientă a ponderii noii entități și la reducerea însemnată a oricărui potențial „efect de gamă”. În consecință, angajamentele astfel asumate au fost adecvate.

Aprecierea Curții

- 66 În ceea ce privește primul aspect al celui de al patrulea motiv, articolul 2 alineatele (2) și (3) din Regulamentul nr. 4064/89 conferă Comisiei sarcina de a asigura că operațiunile de concentrare supuse controlului său nu creează sau nu consolidează o poziție dominantă având drept consecință ridicarea unor obstacole semnificative în calea concurenței efective pe piața internă sau pe o parte semnificativă a acesteia.
- 67 Prin urmare, nu este obligația Comisiei, astfel cum ar vrea să sugereze recurenta, să instituie un sistem concurențial perfect și nici să ia decizii în locul actorilor economici care trebuie să opereze pe piață.
- 68 Comisia, potrivit articolului 2 alineatul (1) litera (a) din regulamentul menționat, trebuie să ia în considerare nevoia menținerii și a dezvoltării unei concurențe efective pe piața comună. Este vorba despre o cerință care constituie un element important în aprecierea pe care trebuie să o efectueze Comisia, însă nu poate modifica regula stabilită la alineatul (2) al acestui articol.
- 69 În ceea ce privește pretinsa divizare a Éditis, contrar susținerilor recurantei, Tribunalul nu a exclus din principiu posibilitatea ca slăbirea prin divizare a uneia dintre cele două întreprinderi care formau un duopol nedominant pe piață să fi putut conduce la crearea sau la consolidarea unei poziții dominante a celeilalte.
- 70 Astfel, din cuprinsul punctelor 285-287 din hotărârea atacată rezultă că Tribunalul s-a limitat la constatarea că cesionarea activelor-țintă care generau 60 % din cifra de afaceri globală a VUP și păstrarea de către Lagardère a activelor rămase, prin urmare, modificarea poziției inițiale a părților în cauză pe diversele sectoare de piață afectate, nu constituia, în sine, un motiv suficient pentru a stabili dacă operațiunea de concentrare a creat sau a consolidat o poziție dominantă care a avut drept rezultat ridicarea unor obstacole semnificative în calea concurenței pe piața comună sau pe o parte semnificativă a acesteia.
- 71 În sfârșit, trebuie arătat că la punctul 290 din hotărârea atacată Tribunalul a considerat că divizarea Éditis nu a fost susținută și a adăugat la punctul 293 din această hotărâre că, în orice caz, capacitatea concurențială a Nouvel Éditis depinde de capacitatea cumpărătorului activelor cesionate de a menține sau de a dezvolta o concurență efectivă. Simplul fapt că Éditis ar fi fost divizată nu constituie, în sine, un criteriu suficient care să permită constatarea potențialei sale slăbiri pe piață.
- 72 Prin urmare, se impune respingerea primului aspect al celui de al patrulea motiv.
- 73 În ceea ce privește al doilea aspect al celui de al patrulea motiv, Odile Jacob nu poate susține nici faptul că Tribunalul a săvârșit o eroare în aprecierea angajamentelor referitoare la capacitatea cumpărătorului financiar.
- 74 În ceea ce privește alegerea cumpărătorului activelor cesionate, nu îi revine Comisiei obligația să aleagă ea însăși un cumpărător care poate să întrunească, teoretic, condițiile optime pentru asigurarea unei concurențe perfecte pe o anumită piață.
- 75 Potrivit punctului 49 din Comunicarea privind măsurile corective, în scopul garantării eficienței angajamentelor asumate, vânzarea către un cumpărător este supusă aprobării prealabile a Comisiei.
- 76 În consecință, Comisia nu poate decât să aprobe sau să nu aprobe un cumpărător care îi este prezentat și să verifice, în conformitate cu punctul 49 din respectiva comunicare, dacă acesta este un concurent existent sau potențial, viabil, independent față de părți și fără nicio legătură cu acestea, dacă dispune de resursele financiare, de competențele dovedite și este motivat să mențină și să dezvolte activitatea cesionată ca o forță competitivă activă în concurență cu părțile.

- 77 În această privință, trebuie arătat că la punctele 341-343 din hotărârea atacată Tribunalul a considerat că cumpărătorul activelor cesionate îndeplinea criteriile prevăzute la punctul 10 din angajamentele Lagardère.
- 78 În plus, chiar dacă un cumpărător financiar nu are experiență anterioară pe piața relevantă, el poate să mențină membrii în funcție ai comitetului director al entității cesionate sau chiar să recruteze persoane cu alte competențe disponibile în sectorul în cauză.
- 79 În ceea ce privește faptul că Tribunalul nu ar fi efectuat o analiză a condițiilor de numire a cumpărătorului inițial al activelor cesionate, Odile Jacob susține că viabilitatea acestor active depindea de identitatea cumpărătorului, în măsura în care acesta trebuia să fie un concurent cel puțin la fel de eficient ca Lagardère pentru ca perturbarea ineluctabilă a echilibrului duopolistic să conducă la crearea unei poziții dominante pentru noua entitate.
- 80 Trebuie arătat, asemenea Tribunalului, că recurenta nu demonstrează de ce era necesară în speță numirea unui cumpărător inițial.
- 81 Astfel, punctul 20 din Comunicarea privind măsurile corective prevede că, în anumite cazuri, viabilitatea cesionării activelor depinde de identitatea cumpărătorului. În această situație, concentrarea nu este autorizată decât dacă părțile se angajează să nu realizeze operațiunea notificată înainte de semnarea unui acord pentru cesionarea activității cu un cumpărător inițial aprobat de Comisie.
- 82 Or, astfel cum a arătat Tribunalul la punctele 290 și 291 din hotărârea atacată, Éditis era un operator viabil, activ pe piața relevantă, care dispunea de toate resursele necesare pentru a concura în mod activ cu Lagardère. Prin urmare, nu era necesară numirea unui cumpărător inițial pentru protejarea viabilității activelor.
- 83 În sfârșit, în ceea ce privește ultimul argument, referitor la caracterul adecvat al angajamentelor Lagardère cu privire la constatările efectuate de Comisie asupra existenței efectelor de portofoliu și de conglomerat, este suficient să se arate că acest argument a fost invocat și în primă instanță, astfel cum rezultă din cuprinsul punctelor 296-300 din hotărârea atacată, și a fost examinat de Tribunal la punctele 302-321 din această hotărâre.
- 84 Sub pretextul unei pretinse erori de drept, Odile Jacob urmărește, în realitate, contestarea aprecierilor referitoare la situația de fapt efectuate de Tribunal.
- 85 Or, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că Tribunalul este singurul competent, pe de o parte, să constate faptele, cu excepția cazului în care inexactitatea materială a constatărilor sale ar rezulta din înscrisurile aflate la dosar, și, pe de altă parte, să aprecieze aceste fapte. Constatarea acestor fapte nu constituie, așadar, cu excepția cazului denaturării elementelor de probă care i-au fost prezentate, o chestiune de drept supusă ca atare controlului Curții (a se vedea în special Hotărârea din 3 mai 2012, Legris Industries/Comisia, C-289/11 P, punctul 51 și jurisprudența citată).
- 86 În speță, Odile Jacob nu își întemeiază susținerile pe inexactitatea materială a constatărilor Tribunalului care ar rezulta din înscrisurile aflate la dosar și nici pe denaturarea elementelor de probă care i-au fost prezentate acestuia. Recurenta critică aprecierea în sine a situației de fapt de către Tribunal, elementele de probă și argumentele respective și, astfel, reproșează, în realitate, Tribunalului modul de examinare a caracterului adecvat al măsurilor corective reținute de Comisie referitor la efectele de portofoliu și de conglomerat ale concentrării în cauză în urma cesiunii consimțite de Lagardère.
- 87 Prin urmare, acest argument trebuie respins ca fiind inadmisibil în faza recursului.
- 88 În consecință, al patrulea motiv trebuie respins ca fiind în parte neîntemeiat și în parte inadmisibil.

89 Întrucât niciunul dintre motivele invocate de recurentă nu a fost admis, se impune respingerea recursului.

Cu privire la cheltuielile de judecată

90 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, atunci când recursul este nefondat, Curtea se pronunță asupra cheltuielilor de judecată. Potrivit articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) și al articolului 190 alineatul (1) din acest regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Odile Jacob a căzut în pretenții, iar Comisia, precum și Lagardère au solicitat obligarea sa la plata cheltuielilor de judecată, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară și hotărăște:

- 1) Respinge recursul.**
- 2) Obligă Éditions Odile Jacob SAS la plata cheltuielilor de judecată.**

Semnături